

Brüssel, 14.3.2018
COM(2018) 134 final

2018/0060 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,
millega muudetakse määrust (EL) nr 575/2013 seoses viivisnõuete kahju
miinimumkattega

(EMPs kohaldatav tekst)

{SWD(2018) 73 final} - {SWD(2018) 74 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Käesolev ettepanek on Euroopa majandus- ja rahaliidu tugevdamiseks tehtava töö oluline osa. Integreeritum finantssüsteem parandab majandus- ja rahaliidu võimet panna vastu negatiivsetele vapustustele, sest lihtsustab erasektori piiriülest riskijagamist, vähendades samal ajal vajadust avaliku sektori riskijagamise järele. Nende eesmärkide saavutamiseks peab EL viima lõpule pangandusliidu loomise ja panema paika kõik kapitaliturgude liidu põhielemendid. Osana komisjoni 6. detsembri 2017. aasta tegevuskavast majandus- ja rahaliidu tugevdamise kohta¹ esitas komisjoni 11. oktoobri 2017. aasta teatises² kava pangandusliidu väljakujundamiseks riskide samaaegse vähendamise ja jagamise teel.

Viivislaenude ja viivisnõuete³ suure mahu vähendamine ning nende võimaliku tulevase akumulierumise ärahoidmine on oluline osa liidu jõupingutustest, mille eesmärk on vähendada riske pangandussüsteemis ja võimaldada pankadel keskenduda ettevõtetele ja kodanikele laenude andmisele. Nõukogus käimasolevatel aruteludel on jõutud seisukohale, et täiendavate sammude astumine viivislaenude vähendamiseks on esmatähtis pangandusliidu väljakujundamiseks, mis on juhtide tegevuskava oluline prioriteet.

Suur viivislaenude maht võib pärssida pankade tulemusi kahel viisil. Esiteks võivad viivislaenud tuua pankadele vähem tulu kui nõuetekohaselt teenindatavad laenud ja seeläbi vähendada panga kasumlikkust, samuti võivad need tuua kahjumit, mis vähendab pankade kapitali. Kõige raskematel juhtudel võib see seada ohtu panga elujõulisuse ja mõjutada ka finantsstabiilsust. Teiseks hõivavad viivislaenud märkimisväärse hulga panga nii inim- kui ka rahalisi ressursse. See vähendab panga võimet anda laenu, sealhulgas väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEd).

Väiksem laenupakkumine mõjutab kõige rohkem VKEsid, kuna need kasutavad pangalaenusid rohkem kui suuremad ettevõtted, ja seega mõjutab see majanduskasvu ja töökohtade loomist. Pangalaenud on sageli liiga kulukad ja VKEdele antavate laenude mahtu on tugevasti mõjutanud 2008. aasta finantskriis. See takistab VKEde arengut ja kasvu.

Viivislaenude hästi väljakujundatud järelturud on samuti üks hästi toimiva kapitaliturgude liidu põhielemente⁴. Komisjoni poolt prioriteediks seatud kapitaliturgude liidu loomise üks peamine eesmärk on pakkuda uusi rahastamisallikaid ELi ettevõtetele, VKEdele ja eelkõige

¹ Teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa ülemkogule, nõukogule ja Euroopa Keskpangale – Edasised sammud Euroopa majandus- ja rahaliidu loomise lõpuleviimiseks: tegevuskava: COM(2017) 821 final, 6.12.2017.

² Teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Keskpangale, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide komiteele pangandusliidu väljakujundamise kohta, COM(2017) 592 final, 11.10.2017.

³ Viivisnõuded hõlmavad viivislaene, viivises olevaid võlaväärtpaberid ja viivises olevaid bilansiväliseid kirjeid. Kuna viivislaenud moodustavad viivisnõuetest suurima osa, mõeldakse viivislaenude all üldiselt kõiki viivisnõudeid. Viivislaenud on laenud, mille võtjal on raskusi intressi või põhiosa graafikujärgsete maksete tasumisel. Viivislaenuks liigitatakse laenud, mille puhul on maksetähtaega ületatud üle 90 päeva või mille puhul on tõenäoline, et laenuvõtja ei maksa laenu tagasi.

⁴ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele: Kapitaliturgude liidu loomine 2019. aastaks: aeg on tööd kiirendada, COM(2018) 114.

suure kasvupotentsiaaliga innovaatiliste ettevõtetele. Kuigi kapitaliturgude liidu projekt keskendub pangavälise rahastamise kättesaadavuse edendamisele ja sellise rahastamise mitmekesistamisele, tunnustatakse ka pankade olulist rolli ELi majanduse rahastamisel. Seepärast on kapitaliturgude liidu üks töösuund suurendada pankade suutlikkust anda laenu ettevõtjatele, sealhulgas tugevdades nende võimet nõuda summad sisse laenu tagamiseks antud tagatisest.

Viivislaenude suure mahuga seotud probleemide lahendamiseks tuleb kasutada terviklikku lähenemisviisi. Kuigi viivislaenude suure mahu vähendamise kohustus lasub endiselt peamiselt pankadel ja liikmesriikidel,⁵ on praeguse viivislaenude mahu vähendamisel ja tulevikus viivislaenude kuhjumise vältimisel ka selge ELi mõõde, võttes arvesse ELi ja eelkõige euroala pangandussüsteemi seotust. Riikidest, kus on suur viivislaenude maht, võib selle mõju kanduda olulises ulatuses edasi kogu ELi majandusse, mõjutades nii majanduskasvu kui ka finantsstabiilsust.

Otsustavate ja terviklike meetmete võtmise vajadust tunnistati ka majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu 11. juulil 2017 kinnitatud tegevuskavas viivislaenude vähendamiseks Euroopas. Tegevuskavas määratakse kindlaks terviklik lähenemisviis, mis keskendub üksteist täiendavatele poliitikameetmetele neljas valdkonnas: i) pankade järelevalve ja reguleerimine, ii) restruktureerimise, maksejõuetuse ja võlgade sissenõudmise raamistiku reformimine, iii) probleemsete varade järelturgude arendamine ja iv) pangandussüsteemi restruktureerimise edendamine. Meetmeid tuleks selles valdkonnas vastavalt vajadusele võtta kas riiklikul või liidu tasandil. Mõnel meetmel on suurem mõju pankade riskide hindamisele laenu andmisel, samas kui teised meetmed hõlbustavad viivislaenude kiiret kajastamist ja paremat haldamist ning täiendavad meetmed suurendavad selliste viivislaenude turuväärtust. Kõnealused meetmed täiendavad üksteist ja need oleksid piisavalt tõhusad ka eraldi rakendamise korral.

Käesolev ettepanek koos muude komisjoni meetmetega, samuti ühtse järelevalvemehhanismi ja Euroopa Pangandusjärelevalve võetavad meetmed on kõnealuse jõupingutuse kesksed osad. Komisjon aitab mitut üksteist täiendavat meetet kombineerides luua pankadele sobivat keskkonda viivislaenude vähendamiseks nende bilansis ja tulevase viivislaenude kuhjumise ohu piiramiseks.

Kui laenud muutuvad viivislaenudeks, peavad pangad panema kõrvale piisavalt vahendeid, mis loob asjakohase stiimuli viivislaenudega tegelemiseks varajases etapis ja hoiab ära viivislaenude ülemäärase kuhjumise.

Kui laenud muutuvad viivislaenudeks, võimaldavad tõhusad tagatud laenu sissenõudmismehhanismid pankadel viivislaenudega seotud probleeme lahendada, võttes arvesse asjakohaseid võlgnikega seotud kaitsemeetmeid.

Kui viivislaenude maht peaks sellest hoolimata üleliia suurenema – nagu see on praegu mõne panga ja liikmesriigi puhul – saaksid pangad müüa need nõuded tõhusatel, konkurentsipõhistel ja läbipaistvatel järelturgudel teistele ettevõtjatele. Järelevalveasutused juhendavad neid selles, tuginedes kehtivatele kapitalinõuete direktiivi⁶ kohastele

⁵ Komisjon on seda küsimust asjaomaste liikmesriikide puhul järjekindalt Euroopa poolaasta raames maininud.

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/36/EL, ELT L 176, lk 338.

pangapõhistele nn teise samba volitustele. Kui viivislaenud muutuvad oluliseks ja ulatuslikuks probleemiks, võivad liikmesriigid luua riiklikud varahaldusettevõtjad või võtta muid meetmeid kehtivate riigiabi- ja pankade kriisilahenduse eeskirjade raamistikus.

Käesoleva ettepanekuga nähakse ette kohustuslik usaldatavusjärelevalve kaitsemehhanism, mille eesmärk on hoida tulevikus ära piisava kahjukatteta viivislaenude kuhjumine pankade bilansis. Meede on üks osa muudest üksteist täiendavatest meetmetest, mis esitatakse täna komisjoni teatises „Teine eduaruanne Euroopas viivislaenude vähendamise kohta“⁷. Selleks et aidata pankadel viivislaene paremini hallata, esitab komisjon ka eraldi ettepaneku, millega i) edendatakse tagatud nõuetega võlausaldajate kaitset, võimaldades neil kasutada tõhusamaid meetodeid oma raha kohtuväliseks sissenõudmiseks ettevõtjatest laenuvõtjatele antud tagatud laenudelt ja ii) kõrvaldatakse põhjendamatud takistused laenude teenindamisel kolmandate isikute poolt ja laenude ülekandmisel, et arendada edasi viivislaenude järelturge. Samuti antakse liikmesriikidele juhiseid selle kohta, kuidas vajaduse korral luua riiklikud varahaldusettevõtjad täielikus kooskõlas ELi pangandus- ja riigiabi eeskirjadega. Riiklikke varahaldusettevõtjaid käsitlevas kavas antakse praktilisi soovitusi riiklike varahaldusettevõtjate väljakujundamiseks ja loomiseks riiklikul tasandil, tuginedes liikmesriikide varasemate kogemuste põhjal välja kujunenud parimatele tavadele⁸.

Need algatused tugevdavad üksteist. Kohustuslik usaldatavusjärelevalve kaitsemehhanism tagab, et tulevaste viivislaenude krediidikahju on piisavalt kaetud, mis teeb nende likvideerimise või müümise lihtsamaks. Riiklikke varahaldusettevõtjaid käsitlev kava aitab vähendada viivislaene liikmesriikides, kes soovivad restruktureerida oma pankasid riiklike varahaldusettevõtjate loomise kaudu. Neid jõupingutusi toetatakse viivislaenude järelturgude edasiarendamisega, kuna järelturud muudaksid viivislaenunõudluse konkurentsipõhisemaks ja suurendaksid viivislaenude turuväärtust. Ka tagatise kiirendatud realiseerimine ja tagatise väärtuse kiire sissenõudmise mehhanism aitavad vähendada viivislaenude likvideerimise kulusid.

⁷ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule ja Euroopa Keskpangale — Teine eduaruanne Euroopas viivislaenude vähendamise kohta, märkida COMi number.

⁸ Märkida SWD number.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Viivisnõuete eraldised tuleb teha vastavalt kohaldatavale raamatupidamistavale. Uus rahvusvaheline finantsaruandlusstandard IFRS 9, mida kohaldatakse ELis alates 1. jaanuarist 2018, peaks aitama lahendada hiliste ja ebapiisavate eraldiste probleemi, kuna see toimib „oodatava kahju“ põhimõttel. Kuid uue standardiga on kehtestatud üksnes mõningad muudatused seoses viivisesse sattunud finantsvaradega. Pealegi on raamatupidamisstandarditega, sealhulgas IFRS 9ga, kehtestatud krediidikahju eraldiste kindlaksmääramise üldpõhimõtted ja -lähenemisviisid, mitte üksikasjalikud eeskirjad. Hoolimata raamatupidamisstandardite kohaldamise juhustest jätavad need üldiselt õiguse ise otsustada nõuetekohaselt teenindavate ja viivisnõuete oodatava krediidikahju kindlaksmääramise üle, muu hulgas seoses prognoositava tagatisest või garantiidest saadava tulevase rahavooga ning seega ka eraldiste suuruse kindlaksmääramisega.

Kapitalinõuete direktiiviga kehtestatud usaldatavusraamistiku teise samba raames võivad pädevad asutused (nt järelevalveasutus) mõjutada krediidasutuste provisjoneerimise põhimõtteid ja nõuda igat juhtu eraldi hinnates spetsiifilisi kohandusi omavahendite arvutamises⁹. Teise samba meetmeid kohaldavad pädevad asutused kaalutulusõiguse alusel iga juhtumi puhul eraldi, hinnates eelnevalt, kas krediidasutuse provisjoneerimise põhimõtted on järelevalve seisukohast asjakohased või mitte piisavalt konservatiivsed.

Kokkuvõttes kohaldatakse krediidiriskipositsioonide (sealhulgas viivisnõuded) kahju suhtes nii raamatupidamisstandardeid kui ka usaldatavusnõudeid. Raamatupidamis- ega usaldatavusraamistik ei näe praegu siiski ette ühtset miinimumkäsitlust, mis aitaks tulemuslikult ära hoida ebapiisavalt kaetud viivisnõuete kuhjumist.

Nõukogu kutsus oma tegevuskavas komisjoni üles „kaaluma usaldatavusjärelvalve kaitsemehhanisme, millega käsitletakс võimalikku ebapiisavate eraldiste tegemist ning mida kohaldataks uutele väljastatud laenudele. Kõnealused õigusaktidest tulenevad kaitsemehhanismid võiksid endast kujutada usaldatavusjärelvalvega seoses omavahenditest kohustuslikke mahaarvamisi viivislaenu suhtes pärast kõige asjakohasemate kalibreerimiste hindamist rahvusvaheliste tavade kohaselt“.

Ebapiisavalt provisjoneeritud viivisnõuded jäävad pankade bilanssi suurema tõenäosusega, kuna pangad hoiavad kahju kajastamisest kõrvale või lükkavad seda edasi (nn oota ja vaata lähenemisviis). Ebapiisav provisjoneerimine ja kahju suhtes makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmete kohaldamine on võla restruktureerimisel ja varade müügil peamised takistused, kuna pangad võivad restruktureerimist või finantsvõimenduse vähendamist edasi lükata, et vältida kahju kajastamist. On leitud, et kahju kajastamise edasilükkamine pärsib laenuandmist, kuna see tekitab pankadele veelgi suuremat survet eraldiste suurendamiseks stressiolukorras (st kui kahju realiseerub ja regulatiivsete omavahendite nõuete täitmine on kõige pingelisem).

Majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu taotlusel korraldas komisjon suunatud konsultatsiooni ja mõju hindamise, mille tulemusel jõuti järeldusele, et viivisnõuete kuhjumise ärahoidmiseks tulevikus on asjakohane kehtestada usaldatavusnõuetekohane miinimumkäsitus, mis toimib kohustusliku kaitsemehhanismina värskest algatatud nõuete

⁹ Komisjon selgitas seda õigust aruandes ühise järelevalvemehhanismi toimimise kohta, COM(2017) 591 final.

puhul, mis hiljem muutuvad viivisnõueteks. Kavandatud muudatustega kapitalinõuete määruses,¹⁰ mida kohaldatakse otse kõigi krediidasutuste suhtes ELis, kehtestatakse värskest algatatud nõuete puhul, mis muutuvad viivisnõueteks, usaldatavusjärelevalve kaitsemehhanismi raamistik omavahenditest ajaliselt määratletud usaldatavusnõuetekohaste mahaarvamiste vormis. Kaitsemehhanismi eesmärk on:

- vähendada ebapiisavalt kaetud viivisnõuete suurest mahust tulenevaid finantsstabiilsusriske, hoides ära selliste viivisnõuete teket või suurenemist, mis võib kaasa tuua halvemad turutingimused, ning
- tagada, et krediidasutustel on viivisnõuete jaoks piisav kahjukate, kaitstes seeläbi krediidasutuste kasumlikkust, kapitali ja rahastamiskulusid stressiolukorras. See omakorda tagaks kodumajapidamistele ja ettevõtetele stabiilsema ja vähem protsüklilise rahastamise.

See täiendaks i) viivisnõuete laenukahjumi eraldisi käsitlevate raamatupidamisstandardite kohaldamist ja ii) pädevate asutuste kehtivate teise samba järelevalvevolituste kasutamist pärast juhtumipõhist hindamist.

Seega peavad krediidasutused jätkama eraldiste kajastamist vastavalt hindamisele ja kohaldatavatele raamatupidamisstandarditele. Neid eraldisi, sealhulgas võimalikku suurendamist tulenevalt IFRS 9st, võetakse usaldatavusjärelevalve kaitsemehhanismi puhul täielikult arvesse. Kui eraldiste ja muude kohanduste summast ei piisa viivisnõuete kahjude katmiseks kuni ühtse miinimumtasemeni, kohaldataks usaldatavusjärelevalve kaitsemehhanismi ja vahe arvatakse maha esimese taseme põhiomavahendite kirjetest. Kui pädevad asutused teevad igal üksikjuhul eraldi kindlaks, et hoolimata viivisnõuete suhtes käesoleva määruse alusel usaldatavusjärelevalve kaitsemehhanismi kohaldamisest ei ole konkreetse krediidasutuse viivisnõuded piisavalt kaetud, võivad nad kasutada teise samba kohaseid järelevalvevolitusi.

Usaldatavusraamistiku järjepidevuse tagamiseks põhineb kavandatud esimese samba käsitus määratlustel ja põhimõtetel, mida juba kasutatakse järelevalvelise aruandluse puhul. Käesoleva muudatusettepanekuga kehtestatav viivisnõuete käsitus, nt makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmetega seotud kriteeriumid, on kooskõlas komisjoni rakendusmäärusega (EL) nr 680/2014,¹¹ mida juba ühtselt kohaldatakse järelevalvelise aruandluse puhul.

Järjepidevuse tagamiseks on ette pandud ka kapitalinõuete määruse asjaomaste sätete muudatused.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

ELi riigipead ja valitsusjuhid leppisid pangandusliidu loomises kokku rohkem kui viis aastat tagasi ning nüüdseks on rajatud kaks pangandusliidu sammast (ühtne järelevalve ja kriisilahendus), mis toetuvad kõikide ELi krediidasutuste ühtsete eeskirjade tugevale vundamendile. Kuigi on tehtud suuri edusamme, tuleb pangandusliidu väljakujundamiseks

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 575/2013 krediidasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta ja määruse (EL) nr 648/2012 muutmise kohta, ELT L 176, 27.6.2013, lk 1.

¹¹ Komisjoni 16. aprilli 2014. aasta rakendusmäärus (EL) nr 680/2014, millega sätestatakse rakenduslikud tehnilised standardid seoses krediidasutuste ja investeerimisühingute järelevalvelise aruandlusega vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 575/2013 (ELT L 191, 28.6.2014, lk 1)

astuda täiendavaid samme, sealhulgas luua ühtne hoiuste tagamise skeem, nagu on märgitud 2017. aasta oktoobri teatises ja 2017. aasta detsembri tegevuskavas.

Lisaks komisjoni poolt 2016. aasta novembris ette pandud terviklikule reformipaketile (pangandusreformipaket), on kavandatud usaldatavusjärelevalve kaitsemehhanism üks riske vähendavaid meetmeid, mida on vaja pangandussektori vastupanuvõime tugevdamiseks, koos Euroopa hoiuste tagamise skeemi järk-järgulise kehtestamisega. Samas on nende meetmete eesmärk kõikide ELi krediidasutuste jaoks nii pangandusliidus kui ka väljaspool edaspidigi ühtsete eeskirjade tagamine. Kõnealuse algatuse eespool kirjeldatud üldeesmärgid vastavad ühtlasi täielikult ELi põhieesmärkidele edendada finantsstabiilsust, vähendada krediidasutuste kriisilahenduses maksumaksjate osalemise tõenäosust ja ulatust ning toetada majandustegevuse harmoonilist ja jätkusuutlikku rahastamist, mis kõik tagab konkurentsivõime ja tarbijakaitse kõrge taseme.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Kavandatavate muudatuste õiguslik alus on sama, mis muudetava õigusakti puhul, st Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 114.

• Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Kehtiv ELi usaldatavusraamistik ei näe ette ühtset viivisnõuete usaldatavusnõuetekohast käsitlust. Seetõttu võib viivislaenude tegelik kahjukate eri jurisdiktsioonides tegutsevate pankade puhul erineda, isegi juhul, kui neil on samad alusriskid. See võib piirata kapitali suhtarvude piiriülest võrreldavust ja vähendada nende usaldusväarsust. Sama riskiprofiiliga ja sama omavääringuga pankadel oleksid erinevad rahastamistingimused, sõltuvalt nende asukohast liidus. See killustab finantsvaldkonda veelgi, mis pärsib siseturu üht olulisemat eelist, milleks on majandusriskide piiriülene hajutamine ja jagamine.

Liikmesriikidel on üldiselt kohaldatavate ja õiguslikult siduvate provisjoneerimisnõuete kehtestamiseks aga vaid piiratud võimalused. Rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite kindlaksmääramine on näiteks Rahvusvaheliste Raamatupidamisstandardite Nõukogu ülesanne. Seoses usaldatavusnõuetekohase käsitlusega on krediidasutuste (sealhulgas viivisnõuete puhul, nt omavahenditest mahaarvamised) suhtes otseselt kohaldatavad miinimumnõuded kogu siseturul maksimaalselt ühtlustatud.

ELis krediidasutuste järelevalve eest vastutavatel pädevatel asutustel on õigus mõjutada krediidasutuste provisjoneerimise põhimõtteid ja nõuda raamistiku teise samba raames igat juhtu eraldi hinnates spetsiifilisi kohandusi omavahendite arvutamises, võttes arvesse krediidasutuse konkreetset olukorda. Kuid nad ei saa kehtestada ühtset (miinimum) käsitlust kõigi liikmesriikide ja krediidasutuste jaoks ega tõhusalt lahendada süstemaatilise ja ELi-ülese viivisnõuete võimaliku ebapiisava provisjoneerimise probleemi.

Kavandatud meetmete eesmärk on täiendada kehtivaid ELi õigusakte. Seda saab kõige paremini teha ELi tasandil, mitte erinevate riiklike või järelevalvemeetmete kaudu. Seadusandlikud meetmed ELi tasandil viivad ühtse käsitluseni, mille kohaselt peavad kõik liidus tegutsevad krediidasutused katma ühtsel usaldatavusnõuete miinimumtasemel kahju seoses uute algatatud nõuetega, mis muutuvad viivisnõueteks. Selline usaldatavusjärelevalve kaitsemehhanism paneks automaatse ELi-ülese piduri piisava laenukahjukatteta viivisnõuete tekkele tulevikus ning seega tugevdaks pankade rahanduslikku usaldusväarsust ja laenuandmisvõimet. ELi-ülene meede vähendab võimalikku ülekanduvat mõju ELis. Samuti aitab see tugevdada riskide vähendamist ja tagada võrdsed tingimused siseturul, seades kõik

pangad samasse olukorda seoses viivisnõuete usaldatavusnõuetekohase käsitlemisega, vähendades põhjendamatuid erinevusi pankade tavades, parandades võrreldavust, soodustades turudistsipliini ja edendades turu usaldust.

- **Proportsionaalsus**

Proportsionaalsus on olnud ettepaneku juurde kuuluva mõjuhinnangu lahutamatu osa. Lisaks kõigi pakutud variantide individuaalsele hindamisele proportsionaalsuse seisukohast, on analüüsitud ka kehtivate eeskirjade proportsionaalsuse puudumist, et minimeerida haldus- ja nõuete täitmisega seotud kulusid, tagades samas ühtse käsitluse kogu ELis.

Ettepanekuga kehtestatakse viivislaenude ühtne käsitlus usaldatavusjärelvalve eesmärgil, tagamaks, et kõigi krediitiasutuste suhtes kohaldatakse ELis viivisnõuetega seotud riskide katte miinimumtasest. Kohaldatavad katte miinimumnõuded võtavad arvesse seda, kui kaua on nõue olnud liigitatud viivisnõudeks, eristavad tagamata ja tagatud viivisnõudeid, samuti viivisnõudeid, mille puhul on võlgnik ületanud tähtaega üle 90 päeva, ja muid viivisnõudeid. Kavandatud käsitlus on seega vastavuses erinevate riskitunnustega, mis viivisnõuetel võivad olla, ja samas näeb ette suhteliselt lihtsa lähenemisviisi, mida saab hõlpsasti kohaldada kõikjal. Kõige proportsionaalsem viis võrdsete võimaluste tagamiseks, regulatiivse keerukuse vähendamiseks, põhjendamatute vastavuskulude ärahoidmiseks (eelkõige piiriülese tegevuse puhul), ELi turu täiendava lõimumise edendamiseks ja regulatiivse arbitraaži võimaluste kõrvaldamiseks on muuta omavahendite nõudeid käsitlevaid kehtivaid liidu eeskirju.

- **Vahendi valik**

Tehakse ettepanek rakendada meetmed määruse (EL) nr 575/2013 muutmise kaudu, kuna need on seotud kõnealuse määruse olemasolevate sätetega või laiendavad neid, eelkõige seoses omavahendite arvutamisega.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Komisjon korraldas 2017. aasta novembris suunatud konsultatsiooni, et hinnata, kas on asjakohane luua viivislaenude ebapiisava proviisjoneerimise probleemi lahendamiseks usaldatavusjärelvalve kaitsemehhanism.

Eesmärk oli koguda avaliku ja erasektori sidusrühmade seisukohti usaldatavusjärelvalve kaitsemehhanismi loomise teostatavuse kohta, samuti selle ülesehituse ja võimalike soovimatute tagajärgede kohta. Küsimused puudutasid kõiki kolme poliitikavarianti, mida analüüsiti mõju hindamisel pärast konsultatsiooni.

Konsultatsioon oli avatud kõigile huvitatud isikutele. Enamiku vastustest esitasid pangad või pangaliidud ning mõne järelvalveasutused. Kokku saadi 38 vastust: 29 erasektori sidusrühmadelt (sealhulgas üks eraisik) ja 9 avaliku sektori sidusrühmadelt. Enamik vastanutest oli liikmesriikidest, kus viivisnõuete osakaal on suur.

Usaldatavusjärelvalve kaitsemehhanismi ülesehituse osas eelistas enamik vastanutest progresseeruvat mahaarvamist, kuna nende arvates aitaks see paremini kajastada laenude varajast sissenõudmist. Seda varianti eelistatigi ettepanekus. Mõned pooldasid viivisnõuete eristamist selle põhjal, kas võlgnik oma kohustusi ikka veel täidab või kas ta on maksejõuetu. Ka seda on võetud ettepanekus arvesse.

Mõjuhindangu 2. lisas on esitatud konsulteerimise vastuste kokkuvõte.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Komisjon küsis Euroopa Pangandusjärelevalvelt (EBA) nõu võimaliku usaldatavusjärelevalve kaitsemehhanismi mõju kohta ja EBA sellist nõu ka andis, kuigi selleks antud aeg oli piiratud. EBA hinnang on lisatud mõjuhindangusse.

- **Mõju hindamine**

Mõjuhindangut¹² arutati õiguskontrollikomiteega ja see kiideti reservatsioonideta heaks 17. jaanuaril 2018¹³. Mõjuhindang on lisatud käesolevale ettepanekule ja ettepanek on sellega kooskõlas.

Mõjuhindangus on kirjeldatud lähtestsenaariumi ja võrreldud seda kolme võimaliku variandiga, kuidas kehtestada usaldatavusjärelevalve kaitsemehhanism, võttes arvesse kõiki asjaomaseid eeldusi. Lähtestsenaariumis võetakse arvesse viivisnõuete provisjoneerimise praegust olukorda, st uute eeskirjade kohaldamine kooskõlas IFRS 9ga ja pädevate asutuste kehtivad järelevalvevolitused suurendada viivisnõuete eraldisi. Töötati välja kaks varianti omavahenditest usaldatavusnõuetekohase mahaarvamise tegemiseks ebapiisava provisjoneerimise korral, kasutades kas perioodi lõpu meetodit või järkjärgulise mahaarvamise (mis võib olla lineaarne või progressiivne) meetodit. Kolmas variant kujutab endast tagatud viivisnõuete väärtuskärpeid, mille puhul võetakse kaitsemehhanismi arvutamisel arvesse viivisnõude tagamiseks kasutatud krediidiriski kaitset. Mõju hindamise raames tehtud analüüsi käigus jõuti seisukohale, et eelistatud variant on järkjärguline progressiivne mahaarvamine. Võrreldes perioodi lõpu meetodiga aitab see ära hoida märkimisväärsel nn kaljuefekti mõju. Samuti võimaldab see võrreldes lineaarse mahaarvamisega pankadel paremini krediidiriski kaitset täitmisele pöörata või nõuda sisse laene esimestel aastatel. Samuti on see variant võrreldes väärtuskärpe meetodiga lihtsam ja tegevuslikult vähem koormav.

Nagu märgitud mõjuhindangus, peaksid ebapiisavalt provisjoneeritud viivisnõuete usaldusjärelevalve kaitsemehhanismi kehtestamise kulud olema jõukohased. EBA hinnangu kohaselt on ELi pankade esimese taseme põhiomavahendite suhtarvu keskmine kumulatiivne vähenemine seoses usaldusjärelevalve kaitsemehhanismi (kavandatule sarnane) kehtestamisega kahekümne aasta pärast ligikaudu 138 baaspunkti. See tulemus on siiski kavandatud meetme võimalik maksimaalne mõju, kuna aluseks olevad eeldused on üsna konservatiivsed (vt mõjuhindang) ja arvesse ei ole võetud pehmemat kalibreerimist ebatõenäoliselt makstavate viivisnõuete erijuhtudel.

Mõju hindamise aruannet on pisut muudetud, et võtta arvesse õiguskontrollikomitee arvamuses esitatud soovitusi. Kolme viivisnõudeid käsitleva aruande ühist sissejuhatust on laiendatud, et paremini selgitada nende sünergia. Täiendavalt on põhjendatud ELi tasandi meetmete vajadust ja aruannet on muudetud, et paremini kajastada kehtivate meetmete (nt IFRS 9 ja teise samba kohased vaolitused) mõju. Lisatud on EBA ajakohastatud hinnang koos tulemuste ja kasutatud eelduste põhjalikumate selgitustega. Lisaks on kooskõlas ajakohastatud hinnanguga kohandatud andmetabeleid, et paremini kvantitatiivselt kajastada eelistatud variandi makromajanduslikku mõju.

¹² Lisada link mõjuhindangule.

¹³ lisada link positiivsele arvamusele.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Käesoleva ettepanekuga luuakse uus vahend (viivislaenude kantud või oodatava kahju katte miinimumnõue), mis täiendab olemasolevaid õigusakte, kehtestades uue usaldatavusnõuetekohase käsitluse ja integreerides kehtivad määratlused. Sellega parandatakse kehtivate õigusaktide tõhusust, tagades kogu liidus ühtse katte miinimumtaseme. Tuleb märkida, et muud praegused ja varasemad viivisnõuetega seotud algatused mõjutavad samuti viivisnõuete taset ja seepärast on keeruline teha kindlaks iga üksiku meetme konkreetset kasutegurit (vt üksikasjad mõjuhinnangu 3. lisa).

Tugevdades pankade bilanssi viivisnõuete õigeaegsema ja tõhusama haldamise kaudu, aitab ebapiisavalt provisjoneeritud viivisnõuete usaldusjärelvalve kaitsemehhanism tagada stabiilsema krediidivoo tulevikus. Kõige rohkem peaksid kaitsemehhanismist kasu saama VKEd, kes sõltuvad pangalaenudest rohkem kui suured ettevõtted.

- **Põhiõigused**

EL lähtub põhiõiguste kaitsmisel kõige rangematest nõuetest ning on alla kirjutanud mitmetele erinevatele inimõiguste konventsioonidele. Selles kontekstis austab ettepanek põhiõigusi ja järgib Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid, eelkõige ettevõtlusvabadust, omandiõigust, õigust õiglasele kohtumenetlusele, isikuandmete kaitset ja tarbijakaitset.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanek ei mõjuta liidu eelarvet.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelvalve, hindamise ja aruandluse kord**

Kuna käesoleva ettepanekuga kehtestatakse muudatused kapitalinõuete määrase kohases omavahendite arvutamise korras, tehakse selle seiret ja hindamist kõnealuse määrase seire osana.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Viivisnõuete määratlus – kavandatud artikkel 47a

Usaldatavusjärelvalve kaitsemehhanismi eesmärgil lisatakse kapitalinõuete määrulesse viivisnõuete määratlus. See määratlus põhineb viivisnõuete kontseptsioonil, mis on sätestatud komisjoni rakendusmääruses (EL) nr 680/2014 ja mida juba kohaldatakse ühiselt kokku lepitud järelvalvelise aruandluse eesmärgil. Määratlus hõlmab muu hulgas makseviivituses olevaid nõudeid, nagu on määratletud krediidiriski omavahendite nõuete arvutamise eesmärgil, ja kohaldatava raamatupidamistava kohaseid langenud väärtusega nõudeid. Kooskõlas komisjoni rakendusmäärusega (EL) nr 680/2014 kehtestatakse kavandatud muudatustega ranged kriteeriumid nõude viivisnõudena käsitlemise lõpetamise tingimuste kohta ning refinantseerimise ja muude makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmete regulatiivsete tagajärgede kohta.

Usaldatavusjärelvalve kaitsemehhanismi üldpõhimõte – kavandatud artikli 36 lõige 1 ja artikkel 47c

Usaldatavusjärelevalve kaitsemehhanism koosneb kahest põhielemendist: i) nõue, mille kohaselt peavad krediidasutused katma kuni ühtse miinimumasemeni värskest antud laenudelt saadud ja oodatava kahju, kui sellised laenud muutuvad viivislaenudeks (katte miinimumnõue), ja ii) kui katte miinimumnõuet ei täideta, arvatakse tegeliku katte ja miinimumkatte vahe maha esimese taseme põhiomavahendite kirjetest.

Katte miinimumnõue suureneb järk-järgult, sõltuvalt sellest, kui kaua on nõue olnud liigitatud viivisnõudeks. Katte miinimumnõude aastane suurenemine on väiksem viivisnõudeks liigitamisele järgnenud aastatel. Selline järkjärguline suurendamine kajastab asjaolu, et mida kauem on viivisnõue püsinud, seda väiksem on tõenäosus saada tagasi tasumisele kuuluv summa.

Katte miinimumnõude täitmiseks sobiksid järgmised kirjed:

a) kohaldatava raamatupidamistava kohaselt kajastatud eraldised (krediidiriskiga korrigeerimised), st spetsiifilised ja üldised krediidiriski laenukahju eraldised, mis on kajastatud krediidasutuse finantsaruannetes;

b) õiglasel väärtusel kajastatud varade väärtuse täiendav korrigeerimine;

c) muud omavahendite vähendamised; nt krediidasutustel on võimalik teha omavahenditest suuremaid mahaarvamisi, kui on ette nähtud õigusaktidega; ning

d) krediidasutuste puhul, kes kasutavad riskiga kaalutud varade arvutamisel sisereitingutel põhinevat meetodit, regulatiivne oodatava kahju puudujääk, mis on juba omavahenditest maha arvatud.

Ainult juhul, kui punktides a–d loetletud summade summast ei piisa kohaldatava katte miinimumnõude täitmiseks, kohaldatakse usaldatavusjärelevalve kaitsemehhanismi. Mahaarvamine tagaks, et viivisnõuetega seotud riskid on asjakohaselt kajastatud krediidasutuste esimese taseme põhiomavahendite suhtarvus ühel või teisel viisil.

Tagamata ja tagatud viivisnõuete eristamine – artikli 47c lõiked 2 ja 3

Sõltuvalt sellest, kas viivisnõuded on liigitatud tagamata või tagatud nõueteks, kohaldatakse erinevaid kattenõudeid. Viivisnõudeid või viivisnõuete osa, mis on hõlmatud kapitalinõuete määruse kohase aktsepteeritud krediidiriski kaitsega, käsitatakse *tagatud* nõuetena. Seevastu viivisnõudeid või viivisnõuete osa, mis ei ole hõlmatud aktsepteeritud krediidiriski kaitsega, käsitatakse *tagamata* nõuetena. Tagatisega üksnes osaliselt kaetud laenu käsitatakse tagatuna tagatisega kaetud osa puhul ja tagamata tagatisega mittekaetud osa puhul.

Põhimõtteliselt võib viivises olevat tagamata krediidiriskipositsiooni ja viivises olevat tagatisega kaetud krediidiriskipositsiooni käsitleda samal viisil. Kuid mõlemat liiki riskipositsioonil on riski seisukohast erinevad tunnused. Tagatud viivisnõuded on krediidasutuse jaoks tavaliselt vähem riskantsed kui tagamata viivisnõuded, kuna laenu krediidiriski kaitse tekitab laenuandjale konkreetse nõude vara või kolmanda isiku vastu, ilma et väheneks tema üldine nõue kohustused täitmata jätnud laenuvõtja vastu. Seevastu juhul, kui tagamata laen muutub viivislaenuks, ei ole krediidasutusel tavaliselt muud reaalset võimalust, kui see restruktureerida. Sissenõudmismäär on tagatud viivisnõuete puhul keskmiselt märkimisväärselt kõrgem kui tagamata viivisnõuete puhul. Krediidiriski kaitse täitmisele pööramiseks ja vajaduse korral tagatise realiseerimiseks kulub siiski lisaaega. Seepärast peaks võlausaldajast pank eraldama tagamata viivisnõuete puhul suurema ja varasema

miinimumkahjukatte kui tagatud viivisnõuete puhul. Kuid mitme aasta möödumisel, ilma et summasid oleks edukalt sisse nõutud (st tagatist või garantiid ei suudetud realiseerida), ei tuleks krediidikaitset enam käsitada tulemuslikuna. Sel juhul on samuti vaja tagatud viivisnõude riskipositsioon täielikult katta. Tagatud viivisnõuete õigeaegset lahendamist tuleks hõlbustada mitme liikmesriigi edasiste sammudega maksejõuetussüsteemide reformimisel ja tagatise kiirendatud kohtuvälise sissenõudmismenetluste kasutamisega, nagu on ette nähtud komisjoni ettepanekus, mis käsitleb direktiivi krediiditeenindajate, krediidi kokkuostjate ja tagatise sissenõudmise kohta ning mis võetakse vastu samal päeval kui käesolev ettepanek. Kohtuväliseid sissenõudmismenetlusi kasutavad pangad restruktureerivad, nõuavad sisse või likvideerivad oma viivisnõuded tavaliselt varem ja suuremas mahus. Viivisnõuete kahjukatte suurendamise vajadus mõjutab neid vähem.

Viivisnõuete, mille puhul on võlgnik ületanud tähtaega üle 90 päeva, ja muude viivisnõuete eristamine – artikli 47c lõiked 2 ja 3

Viivisnõuete määratlus hõlmab juhtusid, mil peetakse ebatõenäoliseks, et võlgnik jätkab maksete tegemist, kuigi ta on seni need teinud. Kuna krediidiasutus saab võlgnikult jätkuvalt täies mahus makseid ilma ülemäärase viivitusega, peetakse krediidiriski üldiselt väiksemaks kui nõuete puhul, mille maksetähtaega on võlgnik ületanud üle 90 päeva, ja seepärast on põhjendatud kohaldada sellistel juhtudel vähem ranget ajakava. Konkreetselt tuleb viivisnõuded katta pärast indlaksmääratud ajavahemikku (st kaks aastat tagamata viivisnõuete puhul ja kaheksa aastat tagatud viivisnõuete puhul) kuni 80 % riskipositsiooni väärtusest. Seevastu juhtudel, mil võlgnik on ületanud krediidi suhtes oleva olulise krediidikohustuse tähtaega üle 90 päeva, tuleks pärast kindlaksmääratud ajavahemikku nõuda täielikku katet.

Erand varasematele laenudele – artikkel 469a

Usaldatavusjärelevalve kaitsemehhanismi kohaldataks ainult pärast 2018. aasta 14. märtsi algatatud nõuete suhtes alates kuupäevast, mil on piisavalt selge, kuidas uusi eeskirju kohaldatakse. Selleks et hoida ära kõnealusest erandist kõrvalehoidumist, tuleks käsitada värskelt algatatud nõuetena nõudeid, mis on algatatud enne käesoleva ettepaneku vastuvõtmist, kuid mida krediidiasutus on hiljem muutnud nii, et nõude väärtus on suurenenud. Seevastu nõudeid, mis on algatatud enne käesoleva ettepaneku vastuvõtmist, tuleks käsitleda vastavalt sellel kuupäeval kehtivatele eeskirjadele, isegi juhul, kui need on refinantseeritud või nende suhtes kohaldatakse makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmeid.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

**millega muudetakse määrust (EL) nr 575/2013 seoses viivisnõuete kahju
miinimumkattega**

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Keskpanga arvamust,¹⁴

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹⁵,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Viivisnõuetega seotud probleemi lahendamise tervikliku strateegia kehtestamine on liidu prioriteet. Kuigi viivislaenude probleemi lahendamine on peamiselt pankade ja liikmesriikide ülesanne, on viivislaenude praeguse mahu vähendamisel ja tulevikus viivislaenude kuhjumise vältimisel ka selge ELi mõõde. Võttes arvesse pangandus- ja finantssüsteemide omavahelist seotust kogu liidus, kus pangad tegutsevad erinevates jurisdiktsioonides ja liikmesriikides, on märkimisväärne probleemide ülekandumise oht liikmesriikides ja liidus tervikuna nii majanduskasvu kui ka finantsstabiilsuse seisukohast.
- (2) Integreeritud finantssüsteem parandab majandus- ja rahaliidu võimet panna vastu negatiivsetele vapustustele, sest hõlbustab erasektori piiriülest riskijagamist, vähendades samal ajal vajadust avaliku sektori riskijagamise järele. Nende eesmärkide saavutamiseks peaks liit viima lõpule pangandusliidu loomise ja edasi arendama kapitaliturgude liitu. Viivisnõuete suure mahu vähendamine ja nende tulevase kuhjumise ärahoidmine on esmatähtis pangandusliigu väljakujundamiseks, kuna see tagab konkurentsi pangandussektoris, säilitab finantsstabiilsuse ja soodustab laenuandmist, et luua töökohti ja edendada majanduskasvu kogu liidus.
- (3) Nõukogu 2017. aasta juuli tegevuskavas viivislaenude vähendamiseks Euroopas kutsuti erinevaid asutusi üles võtma asjakohaseid meetmeid viivislaenude suure arvu vähendamiseks liidus. Tegevuskavas määratakse kindlaks terviklik lähenemisviis, mis keskendub üksteist täiendavatele poliitikameetmetele neljas valdkonnas: i) pankade

¹⁴ ELT C [...], [...], lk [...].

¹⁵ ELT C ..., ..., lk ...

järelevalve ja reguleerimine; ii) restruktureerimise, maksejõuetuse ja võlgade sissenõudmise raamistike reformimine; iii) probleemsete varade järelturgude arendamine; iv) pangandussüsteemi restruktureerimise edendamine. Meetmeid tuleks selles valdkonnas vastavalt vajadusele võtta kas riiklikul või liidu tasandil. Komisjon väljendas samasugust kavatsust 11. oktoobri 2017. aasta teatises pangandusliidu väljakujundamise kohta,¹⁶ milles nähti ette liidus viisilaenude probleemi käsitlev terviklik pakett.

- (4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 575/2013¹⁷ koos Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiviga 2013/36/EL¹⁸ moodustavad krediitiasutuste suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete õigusraamistiku. Määrus (EL) nr 575/2013 sisaldab muu hulgas krediitiasutuste suhtes otse kohaldatavaid sätteid omavahendite kindlaksmääramise kohta. Seepärast tuleb usaldatavusnõudeid käsitlevaid kehtivaid määruse (EL) nr 575/2013 sätteid täiendada sätetega, millega nähakse ette omavahenditest mahaarvamine, kui viivisnõuded ei ole piisavalt kaetud eraldistega, või muud kohandused. See tähendaks tegelikult kõigi liidu krediitiasutuste suhtes ühtselt kohaldatava usaldatavusjärelvalve kaitsemehhanismi loomist.
- (5) Usaldatavusjärelvalve kaitsemehhanism ei tohiks takistada pädevaid asutusi järelevalvevolitusi rakendamast vastavalt direktiivile 2013/36/EL. Kui pädevad asutused teevad igal üksikjuhul eraldi kindlaks, et hoolimata viivisnõuete suhtes käesoleva määruse kohase usaldatavusjärelvalve kaitsemehhanismi kohaldamisest ei ole konkreetse krediitiasutuse viivisnõuded piisavalt kaetud, võivad nad kasutada direktiiviga 2013/36/EL ette nähtud järelevalvevolitusi, sealhulgas kõnealuse direktiivi artikli 104 lõike 1 punktis d osutatud volitusi.
- (6) Kaitsemehhanismi kohaldamiseks on asjakohane lisada määrusesse (EL) nr 575/2013 selged tingimused, mille alusel viivisnõudeid liigitatakse. Kuna komisjoni rakendusmäärusega (EL) nr 680/2014 on juba sätestatud viivisnõuetega seotud kriteeriumid järelevalvelise aruandluse eesmärgil, on asjakohane tugineda viivisnõuete liigitamisel sellele kehtivale raamistikule. Komisjoni rakendusmääruses (EL) nr 680/2014 on osutatud makseviivituses olevatele nõuetele, nagu on määratletud krediiriski omavahendite nõuete arvutamise eesmärgil, ja kohaldatava raamatupidamistava kohastele langenud väärtusega nõuetele. Kuna makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmed võivad mõjutada seda, kas nõue liigitatakse viivisnõudeks, täiendatakse liigitamiskriteeriumeid selgete kriteeriumidega, mille alusel määratakse kindlaks makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmete mõju. Makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmetel võivad olla erinevad põhjused ja tagajärjed ning seepärast on asjakohane ette näha, et viivisnõude suhtes kohaldatavad makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmed ei lõpeta nõude liigitamist viivisnõudeks, välja arvatud juhul, kui on täidetud ranged kriteeriumid.

¹⁶ COM(2017) 592 final, 11.10.2017.

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 575/2013 krediitiasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta ja määruse (EL) nr 648/2012 muutmise kohta, ELT L 176, 27.6.2013, lk 1.

¹⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/36/EL, ELT L 191, 29.6.2013, lk 1.

- (7) Mida kauem on viivisnõue püsinud, seda väiksem on selle väärtuse sissenõudmise tõenäosus. Seepärast peaks nõude osa, mis tuleks katta eraldiste, muude kohanduste või mahaarvamistega, aja jooksul vastavalt kindlaks määratud ajakavale suurenema.
- (8) Tagatud viivisnõuded on krediidasutuse jaoks tavaliselt vähem riskantsed kui tagamata viivisnõuded, kuna laenu krediidiriski kaitse tekitab krediidasutusele konkreetse nõude vara või kolmanda isiku vastu, kusjuures samas jääb kehtima ka tema üldine nõue kohustused täitmata jätnud laenuvõtja vastu. Tagamata laenu puhul oleks võlausaldajal üksnes üldine nõue kohustused täitmata jätnud laenuvõtja vastu. Võttes arvesse tagamata laenude suuremat riski, tuleks kohaldada rangemat ajakava. Tagatisega üksnes osaliselt kaetud nõuet tuleks käsitada tagatuna tagatisega kaetud osa puhul ja tagamata tagatisega mittekaetud osa puhul.
- (9) Erinevat ajakava tuleks kohaldada sõltuvalt sellest, kas viivisnõue on tekkinud seetõttu, et võlgnik on maksetähtaega ületanud üle 90 päeva, või muul põhjusel. Esimesel juhul peaks katte miinimumnõue olema suurem, kuna krediidasutus ei ole saanud võlgnikult pika aja jooksul ühtegi makset. Teisel juhul ei tuleks kohaldada täieliku katte nõuet, kuna mingeid makseid on tehtud või kuna tagasimakse tõenäosus on suurem.
- (10) Kui nõue liigitatakse viivisnõudeks muul põhjusel kui maksetähtaja ületamine üle 90 päeva, ja pärast seda ületatakse maksetähtaega üle 90 päeva, tuleks selle nõude suhtes kohaldada rangemat ajakava, mida kohaldatakse viivisnõuete suhtes, mille puhul on maksetähtaega ületatud üle 90 päeva. Uut ajakava ei tohiks kohaldada tagasiulatavalt, vaid alates päevast, mil nõude maksetähtaega ületatakse üle 90 päeva. Kohaldatav tegur peaks siiski olema sama, mida oleks kohaldatud juhul, kui nõue oleks kohe alguses liigitatud viivisnõudeks, kuna selle maksetähtaega ületati üle 90 päeva.
- (11) Tagamaks, et krediidasutuste viivisnõuete krediidiriski kaitse hindamine on usaldusväärne, peaks EBA kaaluma ühise metoodika vajadust ning vajaduse korral töötama selle välja, eelkõige seoses sissenõutavuse ja täitmisele pööratavuse eeldustega, nähes sealhulgas vajaduse korral ette ajalisest seisukohast ümberhindamise miinimumnõuded.
- (12) Selleks et hõlbustada sujuvat üleminekut uuele usaldatavusjärelevalve kaitsemehhanismile, ei tuleks uusi eeskirju kohaldada enne 14. märtsi 2018 algatatud nõuete suhtes. Komisjon on korduvalt avalikult teatanud oma kavatsusest kehtestada usaldatavusjärelevalve kaitsemehhanism viivislaenude puhul. Õigusakti ettepaneku esitamise kuupäeval peaks krediidasutustele ja teistele sidusrühmadele olema piisavalt selge, kuidas komisjoni kavandatud usaldatavusjärelevalve kaitsemehhanismi kohaldatakse.
- (13) Määrust (EL) nr 575/2013 tuleks seetõttu vastavalt muuta,
- ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EL) nr 575/2013 muutmine

- (1) Artiklile 36 lisatakse punkt m:
m) kohaldatav viivisnõuete ebapiisava katte summa.“
- (2) Lisatakse artiklid 47a, 47b ja 47c:

1. Artikli 36 lõike 1 punkti m kohaldamisel hõlmab „nõue“ mis tahes järgmisi kirjeid, eeldusel et neid ei kajastata krediidasutuse kauplemisportfellis:
 - (a) võlainstrument, sealhulgas võlaväärtpaber, laen, ettemakse, rahajääk keskpangas ja mis tahes muu nõudmiseni hoius;
 - (b) võetud siduv laenuandmiskohustus, antud finantsgarantii või mis tahes muu võetud kohustus, sõltumata sellest, kas see on tühistatav või mitte.
2. Artikli 36 lõike 1 punkti m kohaldamisel on võlainstrumendi riskipositsiooni väärtus selle bilansiline väärtus, mille mõõtmisel ei võeta arvesse spetsiifilisi krediidiriskiga korrigeerimisi, artiklite 34 ja 105 kohaseid täiendavaid väärtuse korrigeerimisi, artikli 36 lõike 1 punkti m kohaselt maha arvatud summasid ega muid riskipositsiooniga seonduvaid omavahendite vähendamisi.

Artikli 36 lõike 1 punkti m kohaldamisel on võetud siduva laenuandmiskohustuse, antud finantsgarantii või muu võetud kohustuse riskipositsiooni väärtus selle nimiväärtus, mis kajastab krediidasutuse maksimaalset krediidiriski positsiooni, võtmata arvesse mis tahes otsest või kaudset krediidiriski kaitset. Eelkõige:

 - (a) antud finantsgarantii nimiväärtus on maksimaalne summa, mille üksus peaks garantii realiseerimise korral maksuma;
 - (b) siduvate laenuandmiskohustuste nimiväärtus on kasutusele võtmata summa, mille krediidasutus on lubanud laenuks anda.

Teises lõigus osutatud nimiväärtuses ei võeta arvesse spetsiifilisi krediidiriskiga korrigeerimisi, artiklite 34 ja 105 kohaseid täiendavaid väärtuse korrigeerimisi, artikli 36 lõike 1 punkti m kohaselt maha arvatud summasid ega muid riskipositsiooniga seonduvaid omavahendite vähendamisi.
3. Artikli 36 lõike 1 punkti m kohaldamisel liigitatakse viivisnõueteks järgmised nõuded:
 - (a) nõue, mida käsitatakse makseviivituses olevana vastavalt kapitalinõuete määruse artiklile 178;
 - (b) nõue, mida käsitatakse langenud väärtusega nõudena vastavalt kohaldatavale raamatupidamistavale;
 - (c) nõue, mille suhtes kohaldatakse vastavalt lõikele 7 katseaega, kui on võetud täiendavaid makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmeid või kui nõude puhul on maksetähtaega ületatud üle 30 päeva;
 - (d) nõue sellise siduva kohustuse vormis, mis selle väljamakse või muul viisil kasutamise korral kujutaks endast riski, et seda ei maksta täies ulatuses tagasi ilma tagatist realiseerimata;
 - (e) nõue sellise finantsgarantii vormis, mille garantii saanud isik võib realiseerida, sealhulgas juhul, kui aluseks olev garanteeritud nõue vastab viivisnõudeks liigitamise kriteeriumidele.

Punkti a kohaldamisel, kui krediidasutusel on võlgniku vastu bilansilised nõuded, mille puhul on maksetähtaega ületatud üle 90 päeva ja mis moodustavad rohkem kui 20 % kõigist kõnealuse võlgniku vastu olevatest bilansilistest nõuetest, käsitatakse

kõiki kõnealuse võlgniku vastu olevaid bilansilisi ja bilansiväliseid nõudeid nii, nagu nende maksetähtaega oleks ületatud üle 90 päeva.

4. Nõudeid, mille suhtes ei ole kohaldatud makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmeid, ei liigitata enam viivisnõueteks artikli 36 lõike 1 punkti m kohaldamisel, kui täidetud on kõik järgmised tingimused:
 - (a) nõue vastab väljumiskriteeriumidele, mille alusel krediidiasutus lõpetab nõude liigitamise langenud väärtusega nõudeks vastavalt kohaldatavale raamatupidamistavale ja viivises olevaks nõudeks vastavalt artiklile 178;
 - (b) võlgniku olukord on paranenud niivõrd, et krediidiasutus on veendunud, et võlgu olevad summad makstakse tõenäoliselt täielikult ja õigel ajal tagasi;
 - (c) võlgnikul ei ole ühtegi tähtjaks tasumata summat, mille tasumise tähtaega on ületatud rohkem kui 90 päeva.
5. Viivisnõude liigitamine müügiks hoitavaks põhivaraks vastavalt kohaldatavale raamatupidamistavale ei lõpeta selle liigitamist viivisnõudeks artikli 36 lõike 1 punkti m kohaldamisel.
6. Viivisnõudeid, mille suhtes kohaldatakse makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmeid, ei liigitata enam viivisnõueteks artikli 36 lõike 1 punkti m kohaldamisel, kui täidetud on kõik järgmised tingimused:
 - (a) nõuded ei ole enam olukorras, mille pärast tuleks need liigitada viivisnõudeks vastavalt lõikele 3;
 - (b) on möödunud vähemalt aasta kas makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmete rakendamisest või nõuete liigitamisest viivisnõueteks, olenevalt sellest, kumb toimus hiljem;
 - (c) pärast makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmete rakendamist ei ole enam tähtjaks tasumata summasid ja krediidiasutus on võlgniku finantsseisundi analüüsi põhjal veendunud, et nõue makstakse tõenäoliselt täielikult ja õigel ajal tagasi.

Punkti c kohaldamisel võidakse täielikku ja õigeaegset tagasimaksmist pidada tõenäoliseks juhul, kui võlgnik on korrapäraselt ja õigel ajal maksnud tagasi summad, mis võrduvad ühega järgmistest:

 - i) summa, mis oli tähtjaks tasumata enne makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmete rakendamist, kui olid olemas tähtjaks tasumata summad;
 - ii) summa, mis on maha kantud makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmete rakendamise raames, kui tähtjaks tasumata summasid ei olnud.
7. Kui nõude liigitamine viivisnõudeks vastavalt lõikele 6 lõpetatakse, kohaldatakse sellise nõude suhtes katseaega, kuni täidetud on kõik järgmised tingimused:
 - (a) on möödunud vähemalt kaks aastat sellest, mil makseraskuste tõttu restruktureeritud nõue liigitati ümber nõuetekohaselt teenindatavaks nõudeks;
 - (b) vähemalt poole sellise ajavahemiku jooksul, mil nõude suhtes kohaldatakse katseaega, on tehtud regulaarseid ja õigeaegseid makseid, mille tulemusel on kokku tagasi makstud olulises summas põhiosa või intresse.
 - (c) ükski võlgniku vastu olev nõue ei ole tasumata rohkem kui 30 päeva.

Artikkel 47b

Makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmed

1. Artikli 47a kohaldamisel hõlmab makseraskuste tõttu restruktureerimise meede krediidasutuse järeleandmist võlgnikule, kelle finantsseisund halveneb või võib tõenäoliselt halveneda. Järeleandmine võib laenuandjale tuua kahju ja osutab ühele järgmistest tegevustest:
 - (a) võlakohustuse tingimuste muutmine, kui seda ei oleks tehtud juhul, kui võlgniku finantsseisund ei oleks halvenenud;
 - (b) võlakohustuse täielik või osaline refinantseerimine, kui seda ei oleks tehtud juhul, kui võlgniku finantsseisund ei oleks halvenenud.
2. Lõike 1 kohaldamisel käsitatakse makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmetena vähemalt järgmisi olukordi:
 - (a) uued lepingutingimused, mis on võlgnikule soodsamad kui varasemad lepingutingimused;
 - (b) uued lepingutingimused, mis on võlgnikule soodsamad kui lepingutingimused, mida sama krediidasutus pakub samal ajal sarnase riskiprofiiliga võlgnikele;
 - (c) algsete lepingutingimustega nõue liigitati viivisnõudeks enne lepingutingimuste muutmist või see oleks liigitatud viivisnõudeks juhul, kui lepingutingimusi ei oleks muudetud;
 - (d) meetme tulemusel võlakohustus täielikult või osaliselt tühistatakse;
 - (e) krediidasutus lubab kasutada klausleid, mis võimaldavad võlgnikul muuta lepingutingimusi, ja nõue oli liigitatud viivisnõudeks enne kõnealuste klauslite kasutamist või oleks liigitatud viivisnõudeks juhul, kui kõnealuseid klausleid ei oleks kasutatud;
 - (f) laenu andmisel või ligikaudu sel ajal maksis võlgnik tagasi sama krediidasutuse suhtes oleva muu sellise võlakohustuse põhiosa või intresse, mis oli liigitatud viivisnõudeks või oleks liigitatud viivisnõudeks, kui kõnealuseid makseid ei oleks tehtud;
 - (g) lepingutingimuste muutmine hõlmab tagatise enda valdusesse võtmise kaudu tehtavaid tagasimakseid, kui selline muudatus kujutab endast järeleandmist.
3. Lõike 1 kohaldamisel on selle näitajad, et makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmed võivad olla vastu võetud, järgmised asjaolud:
 - (a) algse lepingu puhul oli maksetähtaega ületatud üle 30 päeva vähemalt üks kord lepingu muutmisele eelnenud kolme kuu jooksul või ilma muutmiseta oleks maksetähtaega ületatud üle 30 päeva;
 - (b) krediidlepingu sõlmimisel või ligikaudu sel ajal maksis võlgnik tagasi sama krediidasutuse suhtes oleva muu sellise võlakohustuse põhiosa või intresse, mille puhul oli maksetähtaega ületatud 30 päeva vähemalt üks kord uue laenu andmisele eelnenud kolme kuu jooksul;
 - (c) krediidasutus lubab kasutada klausleid, mis võimaldavad võlgnikul muuta lepingutingimusi, ja nõude puhul on maksetähtaega ületatud 30 päeva või oleks maksetähtaega ületatud 30 päeva, kui kõnealuseid klausleid ei oleks kasutatud.
4. Käesoleva artikli kohaldamisel hinnatakse võlgniku finantsseisundi halvenemist võlgniku tasandil, võttes arvesse kõiki võlgniku gruppi kuuluvaid juriidilisi isikuid,

kes jäävad grupi raamatupidamise konsolideerimise ulatusse, ja füüsilisi isikuid, kellel on grupi üle kontroll.

Artikkel 47c

Mahaarvamine seoses viivisnõuetega

1. Artikli 36 lõike 1 punkti m kohaldamisel määravad krediidasutused kindlaks viivisnõuete ebapiisava katte summa, mis arvatakse maha esimese taseme põhiomavahendite kirjetest, lahutades punktis b kindlaks määratud summa punktis a kindlaks määratud summast.

(a) Järgmiste summa:

- i) iga viivisnõude tagamata osa, kui see on olemas, korrutatud lõikes 2 osutatud kohaldatava teguriga;
- ii) iga viivisnõude tagatud osa, kui see on olemas, korrutatud lõikes 3 osutatud kohaldatava teguriga;

(b) järgmiste kirjete summa, kui need on seotud konkreetse viivisnõudega:

- i) spetsiifilised krediidiriskiga korrigeerimised;
- ii) artiklite 34 ja 105 kohased täiendavad väärtuse korrigeerimised;
- iii) muud omavahendite vähendamised;
- iv) krediidasutuste puhul, kes kasutavad riskiga kaalutud varade arvutamiseks sisereitingutel põhinevat meetodit, seoses viivisnõuetega artikli 36 lõike 1 punkti d kohaselt maha arvatud summade absoluutväärtus, kui igale viivisnõudele omistatava absoluutväärtuse kindlaksmääramiseks korrutatakse artikli 36 lõike 1 punkti d kohaselt maha arvatud summad viivisnõude oodatava kahju panusega makseviivituses olevate või mitteolevate nõuete oodatavasse kogukahjusse, kui see on kohaldatav.

Viivisnõude tagatud osa on sellise nõude osa, mis on kaetud otsese krediidiriski kaitsega või kaudse krediidiriski kaitsega vastavalt II jaotise 3. ja 4. peatükile.

Viivisnõude tagamata osa vastab artikli 47a lõikes 1 osutatud nõude väärtuse ja nõude tagatud osa vahele, kui see on olemas.

2. Lõike 1 punkti a alapunkti i kohaldamisel kohaldatakse järgmisi tegureid:

- (a) viivisnõude tagamata osa puhul 0,35, mida kohaldatakse ajavahemikul üks aasta kuni kaks aastat pärast nõude liigitamist viivisnõudeks, kui võlgnik on maksetähtaega ületanud üle 90 päeva;
- (b) viivisnõude tagamata osa puhul 0,28, mida kohaldatakse ajavahemikul üks aasta kuni kaks aastat pärast nõude liigitamist viivisnõudeks, kui võlgnik ei ole maksetähtaega ületanud üle 90 päeva;
- (c) viivisnõude tagamata osa puhul 1, mida kohaldatakse alates teise sellise aasta esimesest päevast, mis järgneb nõude viivisnõudeks liigitamisele, kui võlgnik on maksetähtaega ületanud üle 90 päeva;
- (d) viivisnõude tagamata osa puhul 0,8, mida kohaldatakse alates teise sellise aasta esimesest päevast, mis järgneb nõude viivisnõudeks liigitamisele, kui võlgnik ei ole maksetähtaega ületanud üle 90 päeva.

3. Lõike 1 punkti a alapunkti ii kohaldamisel kohaldatakse järgmisi tegureid:
- (a) viivisnõude tagatud osa puhul 0,05, mida kohaldatakse ajavahemikul üks aasta kuni kaks aastat pärast nõude liigitamist viivisnõudeks, kui võlgnik on maksetähtaega ületanud üle 90 päeva;
 - (b) viivisnõude tagatud osa puhul 0,04, mida kohaldatakse ajavahemikul üks aasta kuni kaks aastat pärast nõude liigitamist viivisnõudeks, kui võlgnik ei ole maksetähtaega ületanud üle 90 päeva;
 - (c) viivisnõude tagatud osa puhul 0,1, mida kohaldatakse ajavahemikul kaks aastat kuni kolm aastat pärast nõude liigitamist viivisnõudeks, kui võlgnik on maksetähtaega ületanud üle 90 päeva;
 - (d) viivisnõude tagatud osa puhul 0,08, mida kohaldatakse ajavahemikul kaks aastat kuni kolm aastat pärast nõude liigitamist viivisnõudeks, kui võlgnik ei ole maksetähtaega ületanud üle 90 päeva;
 - (e) viivisnõude tagatud osa puhul 0,175, mida kohaldatakse ajavahemikul kolm aastat kuni neli aastat pärast nõude liigitamist viivisnõudeks, kui võlgnik on maksetähtaega ületanud üle 90 päeva;
 - (f) viivisnõude tagatud osa puhul 0,14, mida kohaldatakse ajavahemikul kolm aastat kuni neli aastat pärast nõude liigitamist viivisnõudeks, kui võlgnik ei ole maksetähtaega ületanud üle 90 päeva;
 - (g) viivisnõude tagatud osa puhul 0,275, mida kohaldatakse ajavahemikul neli aastat kuni viis aastat pärast nõude liigitamist viivisnõudeks, kui võlgnik on maksetähtaega ületanud üle 90 päeva;
 - (h) viivisnõude tagatud osa puhul 0,22, mida kohaldatakse ajavahemikul neli aastat kuni viis aastat pärast nõude liigitamist viivisnõudeks, kui võlgnik ei ole maksetähtaega ületanud üle 90 päeva;
 - (i) viivisnõude tagatud osa puhul 0,4, mida kohaldatakse ajavahemikul viis aastat kuni kuus aastat pärast nõude liigitamist viivisnõudeks, kui võlgnik on maksetähtaega ületanud üle 90 päeva;
 - (j) viivisnõude tagatud osa puhul 0,32, mida kohaldatakse ajavahemikul viis aastat kuni kuus aastat pärast nõude liigitamist viivisnõudeks, kui võlgnik ei ole maksetähtaega ületanud üle 90 päeva;
 - (k) viivisnõude tagatud osa puhul 0,55, mida kohaldatakse ajavahemikul kuus aastat kuni seitse aastat pärast nõude liigitamist viivisnõudeks, kui võlgnik on maksetähtaega ületanud üle 90 päeva;
 - (l) viivisnõude tagatud osa puhul 0,44, mida kohaldatakse ajavahemikul kuus aastat kuni seitse aastat pärast nõude liigitamist viivisnõudeks, kui võlgnik ei ole maksetähtaega ületanud üle 90 päeva;
 - (m) viivisnõude tagatud osa puhul 0,75, mida kohaldatakse ajavahemikul seitse aastat kuni kaheksa aastat pärast nõude liigitamist viivisnõudeks, kui võlgnik on maksetähtaega ületanud üle 90 päeva;
 - (n) viivisnõude tagatud osa puhul 0,6, mida kohaldatakse ajavahemikul seitse aastat kuni kaheksa aastat pärast nõude liigitamist viivisnõudeks, kui võlgnik ei ole maksetähtaega ületanud üle 90 päeva;

- (o) viivisnõude tagatud osa puhul 1, mida kohaldatakse alates kaheksanda sellise aasta esimesest päevast, mis järgneb nõude viivisnõudeks liigitamisele, kui võlgnik on maksetähtaega ületanud üle 90 päeva;
 - (p) viivisnõude tagatud osa puhul 0,8, mida kohaldatakse alates kaheksanda sellise aasta esimesest päevast, mis järgneb nõude viivisnõudeks liigitamisele, kui võlgnik ei ole maksetähtaega ületanud üle 90 päeva.
4. Selleks et määrata kindlaks lõigetes 2 ja 3 osutatud tegur, mida kohaldatakse nõude tagatud või tagamata osa suhtes, kohaldatakse järgmisi eeskirju:
- (a) kui nõude puhul, mis on liigitatud viivisnõudeks muul põhjusel kui maksetähtaja ületamine üle 90 päeva, ületatakse hiljem maksetähtaega üle 90 päeva, tuleks seda nõuet käsitleda alates päevast, mil maksetähtaega on ületatud üle 90 päeva, nii nagu tema puhul oleks maksetähtaega ületatud üle 90 päeva juba sel kuupäeval, mil ta liigitati viivisnõudeks;
 - (b) nõuet, mis on liigitatud viivisnõudeks, kuna maksetähtaega on ületatud üle 90 päeva, käsitatakse viivisnõudena seni, kuni selle liigitamine viivisnõudeks lõpetatakse vastavalt artikli 47a lõigetele 4 ja 6, olenemata sellest, et võlgnik on maksetähtaega ületanud summad tagasi maksnud;
 - (c) nõuet, mis on liigitatud viivisnõudeks, kuna maksetähtaega on ületatud üle 90 päeva, ja mille suhtes hiljem kohaldatakse makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmeid, käsitatakse jätkuvalt viivisnõudena, mille puhul on maksetähtaega ületatud üle 90 päeva;
 - (d) see, kas nõude puhul on maksetähtaega ületatud üle 90 päeva, määratakse kindlaks vastavalt artiklile 178.
5. EBA hindab tagatud viivisnõuete hindamise tavasid ja võib välja töötada juhised, määrata kindlaks ühtse meetodika, sealhulgas võimalikud ajalisest seisukohast ümberhindamise miinimumnõuded ja erimeetodid nõuetekohase otsese ja kaudse krediidiriski kaitse usaldatavusnõuetekohaseks hindamiseks, eelkõige seoses sissenõutavuse ja täitmisele pööratavuse eeldustega.
- Kõnealused suunised esitatakse määruse (EL) nr 1093/2010 artiklis 16 sätestatud korras.“
- (3) Artikli 111 lõike 1 esimene lõik asendatakse järgmisega:
- „1. Varakirje riskipositsiooni väärtus on selle bilansiline väärtus pärast spetsiifiliste krediidiriskiga korrigeerimiste, artiklite 34 ja 105 kohaste täiendavate väärtuse korrigeerimiste, artikli 36 lõike 1 punkti m kohaselt maha arvatud summade ja muude varakirjega seotud omavahendite vähendamiste kohaldamist. I lisas loetletud bilansiväliste kirjete riskipositsiooni väärtus on järgmine protsent nimiväärtusest pärast spetsiifiliste krediidiriskiga korrigeerimiste ja artikli 36 lõike 1 punkti m kohaselt maha arvatavate summade mahaarvamist:“.
- (4) Artikli 127 lõige 1 asendatakse järgmisega:
- „1. Mis tahes kirje tagamata osale, mille puhul võlgnik on makseviivituses kooskõlas artikliga 178, ja jaenõuetele, mille mis tahes krediidilimiidi tagamata osa puhul on tekkinud artikli 178 kohane makseviivitus, määratakse riskikaal järgmiselt:
- (a) riskikaal 150 %, kui spetsiifiliste krediidiriskiga korrigeerimiste ja artikli 36 lõike 1 punkti m kohaselt maha arvatud summade summa on väiksem kui 20 % riskipositsiooni väärtuse tagamata osast, mis on leitud selliselt, nagu

kõnealuseid spetsiifilisi krediidiriskiga korrigeerimisi ja mahaarvamisi ei oleks kohaldatud;

- (b) riskikaal 100 %, kui spetsiifiliste krediidiriskiga korrigeerimiste ja artikli 36 lõike 1 punkti m kohaselt maha arvatud summade summa ei ole väiksem kui 20 % riskipositsiooni väärtuse tagamata osast, mis on leitud selliselt, nagu kõnealuseid spetsiifilisi krediidiriskiga korrigeerimisi ja mahaarvamisi ei oleks kohaldatud.“.

- (5) Artikkel 159 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 159

Oodatava kahju käsitlemine

Krediidiasutused lahutavad artikli 158 lõigete 5, 6 ja 10 kohaselt arvutatud oodatava kahju asjaomaste riskipositsioonidega seotud üldistest ja spetsiifilistest krediidiriskiga korrigeerimistest ning täiendavatest väärtuse korrigeerimistest vastavalt artiklitele 34 ja 110 ning muudest kõnealuste riskipositsioonidega seonduvatest omavahendite vähendamistest, välja arvatud artikli 36 lõike 1 punkti m kohaselt tehtud mahaarvamised. Artikli 166 lõike 1 kohaselt ostmise hetkel makseviivituses olevate, bilansis kajastatud varast tulenevate riskipositsioonide allahindlusi käsitletakse samal viisil kui spetsiifilisi krediidiriskiga korrigeerimisi. Makseviivituses olevate riskipositsioonide spetsiifilisi krediidiriskiga korrigeerimisi ei kasutata muude riskipositsioonide oodatava kahju katmiseks. Väärtpaberistatud riskipositsioonidest tulenev oodatav kahju ning selliste riskipositsioonidega seonduvad üldised ja spetsiifilised krediidiriskiga korrigeerimised jäetakse sellest arvutusest välja.“.

- (6) Artikli 178 lõike 1 punkt b asendatakse järgmisega:

„b) võlgnik on jätnud tema vastu oleva mis tahes olulise krediidi iseloomuga nõude krediidiasutusele, tema emaaettevõtjale või selle tütarettevõtjatele üle 90 päeva tasumata. Jaenõuete klassi kuuluvate elamukinnisvara või VKE ärikinnisvaraga tagatud nõuete puhul ning samuti avaliku sektori asutuste vastu esitatavate nõuete puhul võivad pädevad asutused asendada 90 päeva 180 päevaga. 180 päeva ei kohaldata artikli 36 lõike 1 punkti m ja artikli 127 kohaldamisel.“.

- (7) Lisatakse artikkel 469a:

„Artikkel 469a

Erandid esimese taseme põhiomavahendite kirjetest tehtavatest mahaarvamistest

Erandina artikli 36 lõike 1 punktist m ei arva krediidiasutused esimese taseme põhiomavahendite kirjetest maha kohaldatavat viivisnõuete ebapiisava katte summat, kui nõue tekkis enne 14. märtsi 2018.

Kui krediidiasutus muudab enne 14. märtsi 2018 tekkinud nõude tingimusi nii, et tema nõue võlgniku vastu suureneb, käsitatakse nõude tekkimise kuupäevana kuupäeva, mil muudatused hakkasid kehtima, ja nõude suhtes ei kohaldata enam esimeses lõigus sätestatud erandit.“.

Artikkel 2

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.
Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja